

ÖVERENSKOMMELSE

Överenskommelse om Samverkansregler kring Kvicksundsbro gällande Sjö- och järnvägstrafik.

Denna överenskommelse version 2.0 daterad 20230330 ersätter tidigare överenskommelse 1.0

Parter

Trafikverket, org.nr. 202100-6297, 781 89 Borlänge

Sjöfartsverket, org. nr. 202100-0654, 601 78 Norrköping

Mälardalstrafik-MÄLAB AB (nedan Mälardalstrafik), org. nr. 556425-0610, 111 20 Stockholm

Adjungerade parter i fortsatt arbete utifrån denna överenskommelse kan vara regioner, kommuner, mälarhus, rederier och tågoperatörer.

Bakgrund

En fortsatt utveckling av hållbara godstransporter och regionalt resande kräver redundans och förutsägbarhet för alla trafik- och transportslag. För att bibehålla tillgängligheten i väg- järnväg och våra farleder behövs tydligare samverkan och överenskommelser om hur trafikeringen kan koordineras mellan olika intressen. Järnvägen får en allt viktigare roll i vårt regionala resande och behov finns av ökad turtäthet för ett sammanhållet tågupplägg i länsöverskridande resor i enlighet med den politiska överenskommelse som finns i en storregional systemanalys. I samma analys finns även tydlighet i vikten av en utvecklad infrastruktur och bättre förutsättningar för sjöfart i Mälaren.

Kopplingen mellan de två regionala kärnor som Västerås och Eskilstuna utgör och behovet av utvecklad trafikering och infrastruktur har varit tydlig de senaste decennierna. Samtidigt pågår arbeten i enlighet med överenskommelser mellan Region Västmanland, kommuner, Trafikverket och Sjöfartsverket om en utvecklad Mälarsjöfart där såväl hamnar som farled utvecklas för möjligheten till effektivare sjötransporter, ett nytt sk Mälarmax. Sjötrafiken med dess nya förutsättningar i Mälaren har möjligheter att avlasta såväl vägar som järnvägar i området utifrån ett växande behov av godstransporter nu och i framtiden.

Mälardalstrafik AB har i uppdrag att fortsätta utveckla det tågupplägg som den samlade politiken satt mål för. I korthet innebär det ett linjeupplägg med en ökad turtäthet i enlighet med den storregionala systemanalysen för kollektivtrafikens utveckling i området.

Parterna har gemensamt insett behovet av att utveckla trafikplaneringen specifikt för riksintresset allmän farled och järnvägsanläggning som kommer i konflikt med varandra vid Kvicksund och den öppningsbara bro som betjänar nyttotrafik inom sjöfarten. Parterna inser att en intressekonflikt föreligger, där en ökad järnvägstrafik i enlighet med sökta tider för regionaltåg i tågplanen för kommande år på Sala-Oxelösundsbanan kan utestänga möjligheterna för nyttotrafik med behov av passagetidsfönster på ca 20 min att trafikera den allmänna farleden. Konflikter uppkommer vid en planerad halvtimmes trafik för tåg mellan 06:00 och 20:00 på vardagar.

Mälardalstrafik, Sjöfartsverket och Trafikverket bör fortsätta arbetet med att hitta ännu effektivare lösningar på den identifierade problematiken.

Tidigare rutiner för broöppningar

Öppningar av broarna i Kvicksund sker efter dialog mellan brovakt, berörda fartygets representant och Trafikverkets tågtrafikledning. Generellt skedde första kontakt mellan fartyget och brovakt omkring 30 minuter innan broöppning efterfrågas. För öppning av Kvicksundsbroarna anropar brovakten tågtrafikledningen och efterfrågar tid för öppning. Därefter sker ytterligare dialog mellan ovan aktörer in mot den faktiska öppningen. För Fritidssjöfarten sker öppning i enlighet med gällande beslut Öppningstider för Kvicksundsbron (TR50 2005:3740)

Således byggde arbetsättet på dialog mellan tre aktörer, där brovakten är i centrum. Generellt var framförhållningen kort.

Syfte och mål

Den här överenskommelsen syftar till att förtydliga den tidigare rutin (Överenskommelsen 1.0) som finns för behovet av passage med fartyg i Kvicksund dagtid vardagar mellan 06:00 och 20:00 där inverkan på tåg- och vägtrafiken är som störst. De behov som finns att öppna järnvägsbron för fartygspassager ska vara kända hos brovakten i en så god tid att trafikledningen hos Trafikverket, tågoperatörer och övriga intressenter kan planera och hantera nödvändiga åtgärder för minimala störningar i trafiken. Parterna ska fortsatt verka för att utveckla effektivare lösningar för att hantera fartygspassager med mindre påverkan för järnvägs- och vägtrafiken i detta snitt.

Gällande beslut för broöppningstider för Kvicksundsbroarna bör ses över utifrån denna överenskommelse och övriga intressen.

Utgångspunkter och förutsättningar för samverkansregler

Avgränsning

Överenskommelsen hanterar det behov av rutin som finns mellan nyttotrafik med krav på passagetider på mer än 15 minuter (Fortsatt kallat "nyttotrafik" i överenskommelsen) och trafikledning av tåg. Överenskommelsen gäller nyttotrafikspassager i farled på järnvägssträckan mellan Kolbäck-Kvicksund-Rekarne.

Fritidsbåtar och övrig yrkestrafik på sjön följer gällande beslut kring broöppningar.

Överenskommelse

Nyttotrafiken och persontågtrafiken ges möjlighet att passera Kvicksund 7/24 men med restriktioner under dagtid 06:00 till 20:00 vardagar i enlighet med de samverkansregler som anges nedan. Överenskommelsen bygger på att möjliggöra för såväl nyttotrafik som persontågtrafiken att trafikera dagtid i enlighet med sökta tider i innevarande och kommande tågplaner. En viktig del i denna tecknade överenskommelse är den utvärdering som företas mellan parterna fortlöpande som underlag inför kommande trafikplanering.

Samverkansregler

Samverkansreglerna för nyttotrafiken i farleden och öppnandet av Kvicksundsbroar beskrivs nedan.

Nr	
1	Utifrån den planerade broöppningen ska fartygspassagen enligt arbetsrutin inkluderas i den aktuella produktionsplanen för tågtrafik. Nyttofartyget ska därmed planeringsmässigt hanteras som ett planerat tåg.

2	Nyttotrafiken ges 20 min att passera varje timme dagtid mellan 06:00 till 20:00. Se punkter 6-7 nedan.
3	Förhandsbeställning om broöppning ska ske från ansvarig befälhavare eller den som delegerats ansvaret, minst 90 minuter före planerad passage. Gärna tidigare m a a hantering av sk ADHOC-tåg och säkerställande av att i god tid få besked om vilken timme passage ska/kan ske.
4	Rapporteringspunkt för erhållande av broöppning finns i gällande UFS – Underrättelse För Sjöfart, Sjöfartsverket.
5	Överenskommelsen ger möjlighet att arbetsrutin för tågplanering kan tillämpas. Önskvärt är dock att förhandsbeställningen kan ske 2-4 h före tänkt passage, vilket ger Trafikverkets trafikledning och berört tågbolag möjlighet att ställa in tur vid behov. (Gångtid för fartyg från Köpings hamn till Kvicksundspassage är bedömd till ca 90 min därav denna tid som minimum).
6	Broöppning på dagtid vardagar 06:00-20:00 innebär att frigivning av bro tekniskt sker ca xx:07 den timme som anges vid förhandsbeställningen. Här kan minuttalet den reella frigivningen sker variera något, beroende på avgående tåg från Kvicksunds station. Övrig tid i veckan öppnas bro i enlighet med förhandsbeställning och den överenskommelse som görs mellan brovakt och fartyget.
7	Fartygspassage kan då ske ca xx:15 (8 min efter frigivning till fullt öppen bro och tidpunkten för sista avstämning mellan brovakt och fartyg) till ca xx:29
8	Tid för fartygspassage kan komma att behöva utökas beroende på rådande förhållanden, exempelvis besvärligt isläge.
9	Betydande störningar i trafiksystemet (järnvägstrafik, sjöfart, kollektivtrafik och vägtrafik) eller infrastrukturen (broanläggningar) ska vägas in vid en eventuell avvikelse av när broöppning ska ske dagtid vardagar.
10	Vid tillfällen där flera fartyg har behov av broöppning inom en kortare tidsperiod ska – när så är helhetsmässigt lämpligt och i dialog mellan brovakt och fartyg – antingen kolonnkörning eller separation av fartyg tillämpas (exempelvis fartygsmöte). Med kolonnkörning avses att två fartyg (men inte fler) vid samma öppning passerar. Med separation av fartyg avses att två fartyg tidsmässigt separeras. Syftet med kolonnkörning eller separation av fartyg är att kunna hålla en minsta tid mellan två broöppningar, då det under dagtid behövs tid mellan två broöppningar för att kunna avveckla köbildning inom såväl tåg som biltrafik.
11	Utvärdering av överenskommelsen ska ske årligen eller vid behov från någon av undertecknad part.

Parternas åtaganden

Parterna åtar sig att:

- Säkerställa att samverkansreglerna efterlevs i den egna organisationen och av eventuella andra parter med vilka organisationen har avtal och som berörs av samverkansreglerna.

- Tillse att erforderliga arbetsrutiner tas fram i samverkan och implementeras hos respektive part.
- Ansvara för insamling och sammanställning av uppföljningsdata som kan redovisas i utvärderingen av trafikering under innevarande år.
- Tillsätta resurser för att bereda och genomföra fortsatt samverkan i form av möten och de förändringar av samverkansreglerna som behöver genomföras.
- Gemensamt identifiera utvecklingsområden som kan bidra till att broöppningstider kan förkortas.

Samverkansprocess för uppföljning, utvärdering och vidareutveckling av överenskommelse

Över tid behöver samverkansreglerna kunna anpassas till förändrade förutsättningar och behov inom samtliga trafikslag, förändrade regelverk, tekniska möjligheter, utvecklingen av infrastrukturen samt hamnutvecklingen i västra Mälaren.

Utvärdering och behov av omprövning av denna överenskommelse ska ske fortlöpande för identifiering av ev förbättringar i ett Trafikslagsövergripande perspektiv. Utvärderingen bör utgå från antalet försenade och/eller inställda tåg, ökad tid för sjöfarten samt vägtrafikens påverkan, och bedömas utifrån bl a samhällsekonomiska termer, men framförallt utifrån ett tillgänglighetsperspektiv för respektive trafikslag. Den samlade analysen utgör grund för ställningstaganden som bör göras i bl a kommande tågplanprocess och trafikeringssupplägg.

Roller och ansvar i processen

Processen för uppföljning och vidareutveckling ska genomföras i samverkan mellan parterna och utifrån bestämda roller och ansvar:

- Arbetsgrupp som består av representanter från parterna och möts normalt minst två (2) möten per kalenderår.
- Styrgruppen består av representanter från samtliga parter och sammanträder normalt minst en (1) gång per kalenderår. Vardera part ska representeras av person i beslutsmässig befattning som innehar mandat att företräda parten i samtliga frågor.
- Styrgruppen beslutar om en sammankallande part.

Ekonomi

Varje part bär de egna kostnader som uppstår inom ramen för denna överenskommelse.

Giltighetstider

Denna överenskommelse gäller från och med dagen för undertecknande av samtliga parter och tills vidare.

Ändringar i, eller tidsbegränsade undantag från, denna överenskommelse får göras om samtliga parter är överens härom. Alla ändringar ska göras skriftligen för att vara gällande. Part äger rätt att säga upp denna överenskommelse med sex (6) månaders uppsägningstid. Uppsägning ska ske skriftligen till samtliga parter. När en part sagt upp överenskommelsen beslutar övriga parter hur innebörden av överenskommelsen fortsatt ska hanteras.

Twist

Uppstår tvist om tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse ska denna lösas genom förhandling mellan parterna.

Denna överenskommelse har upprättats i tre likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Ort och datum

Trafikverket, Region Öst Regional Direktör Rami Yones

Ort och datum

Sjöfartsverket Generaldirektör Katarina Norén

Ort och datum

Mälardalstrafik MÄLAB AB VD Helena Ekroth